

РЕШЕНИЕ

№ 123

гр. София, 09.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 75 състав,
в публично заседание на 12.12.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Геновева Йончева

при участието на секретаря Наталия Дринова, като разгледа дело номер **10064** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, във връзка с чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба на Б. М. Б. с постоянен адрес в [населено място],[жк], [жилищен адрес] срещу Решение № 2153-21-322/28.09.2022 г. на директора на Териториално поделение (ТП) на Националния осигурителен институт (НОИ) С. – град, в частта, с което на основание чл. 117, ал. 3 КСО е оставено без уважение оспорването на Разпореждане № [ЕГН] от 13.05.2022 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване (ПО) при ТП на НОИ С.-град.

Жалбоподателят възразява срещу определената от органа начална дата на отпуснатата му лична пенсия за инвалидност, като поддържа, че това следва да е по-ранната – датата на влизане в сила на Експертно решение (ЕР) на ТЕЛК (22.02.2022 г.) За да обоснове защитната си теза оспорващият прави собствено тълкуване на относимите за случая нормативни разпоредби. Претендира отмяна на обжалваното решение.

Ответникът – директорът на ТП на НОИ С. – град, чрез юрк. В., оспорва жалбата и моли същата да бъде отхвърлена, като препраща към мотивите на административната инстанция. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Административен съд – София-град, III отделение, 75 състав, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите и възраженията на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

На 15.04.2022 г. жалбоподателят Б. М. Б. е подал до директора на ТП на НОИ С.-град

Заявление вх. № 2112-21-1241 /л. 9/ за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, към което е приложил ЕР на ТЕЛК № 0286 от зас. № 019 на 03.02.2022 г. /л. 14/ за определяне на процент на трайно намалена работоспособност 80%, дата на инвалидизиране 27.09.2021 г. и срок на инвалидността – 01.02.2025 г. ЕР на ТЕЛК е потвърдено с Решение № 2761 от зас. № 014 на 08.03.2022 г. на Медицинската комисия по чл. 98, ал. 4 КСО /л. 15/.

С Разпореждане № [ЕГН] от 13.05.2022 г. на длъжностно лице по ПО /л.26/ на заявителя е отпусната поисканата лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване по чл. 74, ал. 1 КСО, с начална дата на пенсията 15.04.2022 г., при зачетен стаж до датата на инвалидизиране 28 години 07 месеца и 00 дни, определена по реда на чл. 75 КСО в размер на 368,37 лв. На основание чл. 75, ал. 4 КСО е определена за изплащане в минимален размер - 388,50 лв.

На 12.08.2022 г., с молба вх. № 1023-21-2590 /л. 29/ жалбоподателят е поискал да бъде изменена началната дата на отпускане на пенсията, като за такава да се приеме датата на инвалидизиране – 27.09.2021 г.

Молбата е разгледана от длъжностното лице по ПО, което с Разпореждане № [ЕГН]/60 от 19.08.2022 г. е постановило отказ.

С жалба вх. № 1012-21-1250/13.09.2022 г. /л.36/ Б. М. Б. е поискал отмяна на издадените по случая му разпореждания, като отново е отправил искане за промяна на началния срок на изплащане на отпуснатата му пенсия за инвалидност.

По подадената жалба ответникът се е произнесъл с обжалваното в настоящото производство Решение № 2153-21-322, с което, констатирайки липсата на материална компетентност на длъжностното лице по ПО, е прогласил нищожността на Разпореждане № [ЕГН]/60 от 19.08.2022 г., а възприемайки становището на пенсионния орган в Разпореждане № [ЕГН] от 13.05.2022 г. е отхвърлил оспорването срещу него.

Решение № 2153-21-322 е връчено на жалбоподателя на 14.10.2022, видно от приложеното на л. 48 известие за доставяне.

При така установената фактическа обстановка съдът приема от правна страна следното:

Жалбата е подадена от надлежна страна, имаща право и интерес от оспорването, срещу подлежащ на обжалване акт, след осъществяване на административен контрол. Същата е депозирана в законоустановения срок, предвид което се явява процесуално допустима, като разгледана по същество е и основателна.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. "а" КСО разпорежданията за отказ или за неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. По силата на чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им.

С оглед цитираната разпорежба и приложената на л. 63 Заповед № 1712/17.08.2015 г. на управителя на НОИ, съдът намира, че оспореното Решение № 2153-21-322/28.09.2022 г. е издадено от компетентен орган – директорът на ТП на НОИ – С.-град.

Идентичен извод следва и по отношение на потвърденото с него Разпореждане № [ЕГН] от 13.05.2022 г.

Съгласно чл. 98, ал. 1, т. 1 КСО пенсиите и добавките към тях се отпускат, изменят,

осъвременяват, спират, възобновяват, прекратяват и възстановяват с разпореждане, издадено от длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, или други длъжностни лица, определени от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт.

Процесното разпореждане е издадено от С. К. – началник на сектор „Отпускане на пенсии – първи“, която е сред посочените в раздел III от Заповед № 1015-21-247/04.12.2018 г. на директора на ТП на НОИ-С.-град служители, на които е възложено ръководството на пенсионно осигуряване по смисъла на чл. 98, ал. 1, т. 1 ал. 2 и чл. 99, ал. 1 КСО (т. 2 от заповедта, л. 64).

Оспореното решение, както и потвърденото с него разпореждане отговарят на изискванията за форма съгласно чл. 117, ал. 5 КСО, във връзка с чл. 59, ал. 2 АПК. Посочени са фактически и правни основания за издаването им. Не се констатират съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които да са от такова естество и интензитет, че да рефлектират върху валидността и обосноваването на упражнената компетентност.

При преценка на тяхната материална законосъобразност съдът намира следното:

Между страните няма спор за факти. Спорът е правен и се свежда до началната дата, от която следва да се изплаща отпуснатата на жалбоподателя пенсия за инвалидност поради общо заболяване.

Правната регламентация на пенсиите за инвалидност се съдържа в разпоредбите на Глава Шеста, Раздел II КСО. Нормата на чл. 71 КСО посочва, че лицата имат право на пенсия за инвалидност, когато са загубили напълно или частично работоспособността си завинаги или за продължително време. Пенсията се определя на лица с 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане – чл. 72 КСО. Разпоредбата на чл. 73 КСО определя началната дата и срок на пенсията. Според ал. 1 правото на пенсия за инвалидност се поражда от датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - от датата на заявлението по чл. 94. Пенсията за инвалидност се отпуска за срока на инвалидността (ал. 2), а на лицата, навършили възрастта по чл. 68, ал. 1, тя се отпуска пожизнено (ал. 3).

Условията, на които трябва да отговаря осигуреното лице, за да придобие право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, са регламентирани в разпоредбата на чл. 74 КСО, като в конкретния случай между страните няма спор, че Б. М. Б. е придобил това право и отговаря на изискванията на чл. 71 и чл. 72 КСО. Датата на инвалидността му е определена с ЕР на ТЕЛК - 27.09.2021 г. Решението на органа по медицинска експертиза е от 03.02.2022 г.. Получено е от освидетелстваното лице на 08.02.2022 г. Не е обжалвано. Потвърдено е с решение на медицинската комисия по чл. 98, ал. 4 КСО, а заявлението за отпускане на пенсията за инвалидност поради общо заболяване е подадено от правоимащото лице на 15.04.2022 г. При тези данни несъгласието между страните е по въпроса от кога следва да се изплаща на лицето отпуснатата му лична пенсия по чл. 74 КСО.

Заклучението на административния орган, че това следва да е датата на подаване на заявлението до пенсионния орган – 15.04.2022 г., не намира своята нормативна подкрепа. То не е съобразено с разграничението, което законодателят прави между придобиването на субективното правно (обвързано с датата на инвалидизирането – А.: чл. 73, ал. 1 КСО) от неговото надлежно упражняване - с подаване на съответното

заявление пред компетентния орган, извършващ медицинската експертиза на работоспособността.

Според разпоредбата на чл. 94, ал. 1 КСО пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 2-месечен срок от тази дата. Ако документите са подадени след изтичане на 2-месечния срок от придобиване на правото, пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на подаването им.

За пенсиите за инвалидност е предвиден специален ред, установен с разпоредбата на чл. 94, ал. 3 КСО в приложимата редакция - ДВ, бр. 102 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г. Посочената норма предвижда, че извън случаите по ал. 1 пенсия за инвалидност и/или добавка за чужда помощ се отпуска от датата на подаване от лицето на заявление-декларация до териториалната експертна лекарска комисия (ТЕЛК), но не по-рано от датата на инвалидизиране, съответно - от датата на определяне на потребността от чужда помощ, ако необходимите документи за пенсиониране са подадени в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в едномесечен срок от изтичане на срока за обжалване на експертното решение на ТЕЛК или на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК) по отношение на правоимащото лице.

В конкретния случай заявлението за освидетелстване и оценка на работоспособността на жалбоподателя е подадено на 30.09.2021 г. ЕР на ТЕЛК е връчено на жалбоподателя на 08.02.2022 г. и не е обжалвано от него. Следователно, влязло е в сила на 22.02.2022 г., когато е започнал да тече едномесечният срок по чл. 94, ал. 3 КСО, изтекъл на 22.03.2022 г. Действително оспорваният не е спазил този срок, но е спазил 2-месечният срок по чл. 94, ал. 1 КСО (изтичащ на 22.04.2022 г.), подавайки заявление до директора на ТП на НОИ – С.-град на 15.04.2022 г.

Двете разпоредби – ал. 1 и ал. 3 на чл. 94 КСО, предвиждат две хипотези за определяне на началната дата на съответния вид отпусната пенсия, и не следва да се прилагат изолирано. Те са в отношение на субсидиарност. Нормата на чл. 94, ал. 1 КСО е свързана със спазване на двумесечния срок, считано от датата на придобиване правото на пенсия, в който срок лицето следва да подаде заявление и да представи към него изискуемите документи за преценка на правото. Втората хипотеза на ал. 3 е по-благоприятна и включва случаите, когато заявлението с необходимите документи е подадено в по-кратък, едномесечен срок от влизане в сила на ЕР на ТЕЛК по отношение на правоимащото лице. В този случай пенсията се отпуска от датата на подаване на заявление-декларация до ТЕЛК, но не по-рано от датата на инвалидизиране. Т.е. независимо, че за пенсиите за инвалидност е предвиден специален ред за определяне на началната дата на изплащането им, неспазването на срока по чл. 94, ал. 3 КСО не изключва приложението на общата разпоредба на чл. 94, ал. 1 КСО. В тази връзка при установено пропускане на срока по по-благоприятната хипотеза на ал. 3, органът дължи преценка на предявеното право с оглед срока по ал. 1, каквато обаче в случая не е направена.

В горния смисъл са: решение № 4738 от 17.05.2022 г. по адм. дело № 473/2022 г., решение № 1473 от 01.02.2018 г. по адм. дело № 237/2017 г., решение № 5970 от 15.05.2017 г. по адм. дело № 10979/2016г, решение № 10399 от 06.10.2016 г. по адм. дело № 13405/2015 г., всички на състави на VI о. на ВАС.

В обобщение съдът намира, че подаденото от жалбоподателя на 15.04.2022 г. заявление до пенсионните органи е в срока по чл. 94, ал. 1 КСО. Респ. пенсията на

лицето следва да се отпусне от датата на влизане в сила на ЕР на ТЕЛК, а именно 22.02.2022 г. Възприемайки друга дата, директорът на ТП на НОИ С.-град е постановил несъответно на материалния закон решение. Същото подлежи на отмяна, като преписката следва да бъде върната на административния орган за ново произнасяне съобразно изложените в настоящото решение мотиви.

Водим от горното и на основание чл. 173, ал. 2, вр. чл. 172, ал. 2, предл. второ АПК, Административен съд София – град, III отделение, 75-ти състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ Решение № 2153-21-322/28.09.2022 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт С. – град, в частта, с което потвърдено Разпореждане № [ЕГН] от 13.05.2022 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при Териториално поделение на Националния осигурителен институт С. – град.

ВРЪЩА преписката на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт С. – град за ново произнасяне, съобразно даденото в настоящото решение тълкуване на относимите правни норми.

Решението може да бъде обжалване с касационна жалба чрез Административен съд – София-град пред Върховния административен съд на Република България, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението да се изпрати на страните по реда на чл. 137 АПК.

СЪДИЯ: